

Seznam příloh

Příloha 1

Dobrý den,

jmenuji se Denisa Krhová a jsem studentka Univerzity Karlovy, kde studuji Andragogiku a management vzdělávání. Obracím se na Vás s prosbou o vyplnění níže uvedeného dotazníku, za cílem sběru informací k napsání své diplomové práce.

Tématem práce je Příprava na stáří z pohledu zástupců jednotlivých generací X, Y a Z.

Dotazník je zcela anonymní a nezabere Vám více než 10 minut.

Děkuji za Váš čas.

Souhlasíte s následujícími výroky?

	Naprostou souhlasím	Spíše souhlasím	Nevím	Spíše nesouhlasím	Naprostou nesouhlasím
1) Příprava na stáří je velmi důležitá už v prvních letech dospělosti.					
2) Už přemýšlím o tom, jak budu trávit svůj volný čas v důchodu.					
3) Chodím pravidelně na preventivní lékařské prohlídky.					
4) Pravidelně sportuji a udržuji se v dobré fyzické kondici.					
5) Zajímám se o možnosti volnočasových aktivit seniorů, které bych mohl/a provozovat v mém stáří.					
6) I ve stáří se plánuji dále vzdělávat a navštěvovat různé vzdělávací instituce.					

7) Ve stáří se stále plánuji stýkat se svými blízkými a přáteli.					
8) V důchodu plánuji pracovat alespoň na zkrácený úvazek.					
9) Státní důchod mi nepokryje většinu mých výdajů v důchodu.					
10) Aktivně vyhledávám informace o přípravě na mé stáří.					
11) Stále se snažím udržovat moji psychickou kondici.					
12) Na stáří si pravidelně spořím.					
13) Přemýšlím o tom, kde budu ve stáří bydlet.					
14) Snažím se žít zdravě a udržovat zdravý životní styl.					
15) Už teď mám takové volnočasové aktivity, se kterými počítám i ve stáří.					
16) Mám přehled o různých službách pro seniory / sociální pomoci seniorům v městě, kde žiji.					

Věnujte, prosím, pozornost následujícím otázkám:

17) Kdy podle Vás začíná stáří?

- a) Když člověk dosáhne určitého kalendářního věku.
- b) Když se člověk přestane účastnit společenského života.
- c) Když člověk začne mít zdravotní potíže.
- d) Když člověk odejde do důchodu.
- e) Když se tak člověk cítí.

18) Máte ze stáří strach?

- a) Ano
- b) Ne

19) Od kdy je potřeba se na stáří připravovat?

- a) 18–30 let
- b) 31–40 let
- c) 41–55 let
- d) Až při odchodu do důchodu
- e) Na stáří se nijak nepřipravuji

20) Péče o staré občany je záležitostí:

- a) Jejich rodiny
- b) Státu
- c) Rodiny i státu

21) Jaké formy spoření na stáří aktuálně využíváte? Je možné vybrat z více odpovědí

- a) Penzijní připojištění / Doplnkové penzijní spoření
- b) Spořicí účty
- c) Investice (do akcií, podílových fondů)
- d) Soukromý penzijní fond
- e) Žádné spoření nevyužívám
- f) Jiné:

22) Jaká věta vystihuje Vaši současnou situaci ohledně měsíčního příjmu?

- a) Jsem schopný/á koupit si všechno, co chci a současně si odkládám peníze na stáří.
- b) Jsem schopný/á koupit si všechno, co chci, nicméně si neodkládám peníze na stáří.
- c) Musím uvažovat, co si můžu a nemůžu koupit, abych byl/a schopný/á odložit si peníze na stáří.
- d) Jsem schopný/á koupit si všechno, co chci, ale spíše si odložím peníze na stáří.
- e) Můj měsíční příjem mi vystačí pouze na mé výdaje, nedokážu si spořit ještě na penzi.
- f) Nejsem schopný/á vyjít s mým měsíčním příjmem, nedokážu ještě spořit na stáří.

23) S jakou oblastí mají dle Vás senioři ve stáří problém?

- a) finanční oblast
- b) zdravotní oblast
- c) volnočasové aktivity
- d) každodenní stereotyp
- e) špatná orientace v nových technologiích
- f) absence pravidelného kontaktu s rodinou
- g) sociální izolace (bez přátel)
- h) neschopnost se o sebe postarat

24) Na jakou oblast je nejdůležitější se ve stáří zaměřit?

- a) úprava bydlení (např. na bezbariérové)
- b) vytváření nových přátelských vztahů
- c) volnočasové aktivity
- d) každodenní stereotyp
- e) zdravý životní styl
- f) vzdělávání se
- g) podpora vztahů s rodinou a přáteli

25) Žil/a jste někdy, případně žijete ve vícegeneračním soužití? (prarodiče, rodiče a děti)

- a) Ano
- b) ne

26) Přicházíte do styku se seniory?

- c) Ano
- a) Často
- b) Zřídka
- c) Vůbec ne

27) Napište, prosím, číslem Váš rok narození:

28) Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- a) Základní škola
- b) Středoškolské bez maturita
- c) Středoškolské s maturitou
- d) Vyšší odborné
- e) Vysokoškolské

29) Jste:

- a) Muž
- b) Žena

30) Kde žijete? Pokud se nedokážete zařadit, napište název Vašeho bydliště:

- c) Vesnice
- d) Městys
- a) Město
- b) Velkoměsto
- c) Jiné:

Příloha 2 – Testování hypotéz

Věcná hypotéza: Jednotlivé generace se v přípravě na své vlastní stáří liší.

Statická hypotéza: Příprava na vlastní stáří se u jednotlivých generací liší.

Nulová hypotéza: Příprava na vlastní stáří se u jednotlivých generací neliší.

Alternativní hypotéza: Příprava na vlastní stáří se u jednotlivých generací liší.

	Pozorované četnosti	Očekávané četnosti
Generace X	39,43859649	42,80266142
Generace Y	43,46938776	42,80266142
Generace Z	45,5	42,80266142
	128,4079842	128,4079842

Jednotlivé generace se ve vztahu k seniorům množstvím předsudků neliší. Sečtením bodů u otázek 1–16 a jejím vydělením počtu respondentů v dané generaci jsme získali pozorované četnosti.

Signifikance: 0,800609386

Test na hladině $\alpha = 0,05$ – zamítáme alternativní hypotézu, přijímáme nulovou.

Lze konstatovat, že s pravděpodobností 95 % se příprava na stáří respondentů u jednotlivých generací neliší. Avšak je patrné, že generace X má nejnižší skóre přípravy na staří, je možno tedy usoudit, že se na staří připravuje nejméně. V rámci statistiky lze ale není statisticky významný rozdíl a generace se statisticky neliší.

Pokud bychom otázky 1–16 zanalyzovali, zjistili bychom ho, se kterou otázkou zaměřenou na přípravu na stáří, souhlasili nejvíce a se kterou nejméně. Skóre přípravy na stáří je vždy bodový součet u každé otázky v rámci dané generace.

Generace X	Skóre přípravy na stáří celkem	očekávané četnosti
1Příprava na stáří je velmi důležitá už v prvních letech dospělosti.	323	281

2) Už přemýšlím o tom, jak budu trávit svůj volný čas v důchodu.	330	281
3) Chodím pravidelně na preventivní lékařské prohlídky.	236	281
4) Pravidelně sportuji a udržuji se v dobré fyzické kondici.	251	281
5) Zajímám se o možnosti volnočasových aktivit seniorů, které bych mohl/a provozovat v mém stáří.	437	281
6) I ve stáří se plánuji dále vzdělávat a navštěvovat různé vzdělávací instituce.	258	281
7) Ve stáří se stále plánuji stýkat se svými blízkými a přáteli.	131	281
8) V důchodu plánuji pracovat alespoň na zkrácený úvazek.	287	281
9) Státní důchod mi nepokryje většinu mých výdajů v důchodu.	193	281
10) Aktivně vyhledávám informace o přípravě na mé stáří.	465	281
11) Stále se snažím udržovat moji psychickou kondici.	160	281
12) Na stáří si pravidelně spořím.	247	281

13) Přemýšlím o tom, kde budu ve stáří bydlet.	254	281
14) Snažím se žít zdravě a udržovat zdravý životní styl.	236	281
15) Už teď mám takové volnočasové aktivity, se kterými počítám i ve stáří.	268	281
16) Mám přehled o různých službách pro seniory / sociální pomoci seniorům v městě, kde žiji.	420	281
Součet	4496	4496

Signifikance: 3,49008E-92

Vzhledem k signifikanci je možno usoudit, že jednotliví respondenti na dané otázky názor mají, nesměřovali ke středovým tendencím.

Nejnižší průměr má otázka č. 7 - *Ve stáří se stále plánuji stýkat se svými blízkými a přáteli* – tj. většina souhlasí a počítá s tím, že se bude ve stáří stále stýkat se svými blízkými.

Nejvyšší průměr má otázka číslo 10 - *Aktivně vyhledávám informace o přípravě na mé stáří.*

Většina respondentů si tedy nevyhledává informace ke stáří.

Generace Y	Skóre přípravy na stáří celkem	očekávané četnosti
1) Příprava na stáří je velmi důležitá už v prvních letech dospělosti.	409	399,375
2) Už přemýšlím o tom, jak budu trávit svůj volný čas v důchodu.	468	399,375
3) Chodím pravidelně na preventivní lékařské prohlídky.	319	399,375

4) Pravidelně sportuji a udržuji se v dobré fyzické kondici.	358	399,375
5) Zajímám se o možnosti volnočasových aktivit seniorů, které bych mohl/a provozovat v mém stáří.	628	399,375
6) I ve stáří se plánuji dále vzdělávat a navštěvovat různé vzdělávací instituce.	417	399,375
7) Ve stáří se stále plánuji stýkat se svými blízkými a přáteli.	211	399,375
8) V důchodu plánuji pracovat alespoň na zkrácený úvazek.	409	399,375
9) Státní důchod mi nepokryje většinu mých výdajů v důchodu.	259	399,375
10) Aktivně vyhledávám informace o přípravě na mé stáří.	615	399,375
11) Stále se snažím udržovat moji psychickou kondici.	275	399,375
12) Na stáří si pravidelně spořím.	353	399,375
13) Přemýšlím o tom, kde budu ve stáří bydlet.	397	399,375
14) Snažím se žít zdravě a udržovat zdravý životní styl.	289	399,375
15) Už teď mám takové volnočasové aktivity, se kterými počítám i ve stáří.	404	399,375

16) Mám přehled o různých službách pro seniory / sociální pomoci seniorům v městě, kde žiji.	579	399,375
Součet	6390	6390

Signifikance: 9,4068E-113

Zde je možno opět na základě signifikance usoudit, že respondenti v generaci Y nesměřovali ke středovým tendencím a na danou problematiku určitý názor mají.

U generace Y byl souhlas vyjádřen nejvíce s otázkou číslo 7 - *Ve stáří se stále plánuji stýkat se svými blízkými a přáteli.* Nejmenší souhlas pak s otázkou číslo 5 *Zajímám se o možnosti volnočasových aktivit seniorů, které bych mohl/a provozovat v mém stáří.*

Generace Z	Skóre přípravy na stáří celkem	očekávané četnosti
1) Příprava na stáří je velmi důležitá už v prvních letech dospělosti.	291	341,25
2) Už přemýšlím o tom, jak budu trávit svůj volný čas v důchodu.	399	341,25
3) Chodím pravidelně na preventivní lékařské prohlídky.	333	341,25
4) Pravidelně sportuji a udržuji se v dobré fyzické kondici.	291	341,25
5) Zajímám se o možnosti volnočasových aktivit seniorů, které bych mohl/a provozovat v mém stáří.	534	341,25

6) I ve stáří se plánuji dále vzdělávat a navštěvovat různé vzdělávací instituce.	378	341,25
7) Ve stáří se stále plánuji stýkat se svými blízkými a přáteli.	165	341,25
8) V důchodu plánuji pracovat alespoň na zkrácený úvazek.	324	341,25
9) Státní důchod mi nepokryje většinu mých výdajů v důchodu.	192	341,25
10) Aktivně vyhledávám informace o přípravě na mé stáří.	525	341,25
11) Stále se snažím udržovat moji psychickou kondici.	252	341,25
12) Na stáří si pravidelně spořím.	357	341,25
13) Přemýšlím o tom, kde budu ve stáří bydlet.	381	341,25
14) Snažím se žít zdravě a udržovat zdravý životní styl.	279	341,25
15) Už teď mám takové volnočasové aktivity, se kterými počítám i ve stáří.	300	341,25
16) Mám přehled o různých službách pro seniory / sociální pomoci seniorům v městě, kde žiji.	459	341,25
Součet	5460	5460

Signifikance: 1,28411E-92

Zástupci generaci Z nesměřovali ke středovým tendencím, jak ukázala signifikance.

Generace Z projevila největší souhlas s otázkou číslo 7 - *Ve stáří se stále plánuji stýkat se svými blízkými a přáteli.* Naopak nejmenší souhlas projevila s otázkou číslo 5 - *Zajímám se o možnosti volnočasových aktivit seniorů, které bych mohl/a provozovat v mém stáří.*

Hypotéza 2 (H2)

Věcná hypotéza: Začátek přípravy na stáří vnímá každá generace jinak.

Statistická hypotéza: Četnosti odpovědí v rámci začátku přípravy na stáří se u jednotlivých generací liší.

Nulová hypotéza: Četnosti odpovědí v rámci začátku přípravy na stáří jsou u jednotlivých generací stejné.

Alternativní hypotéza: Četnosti odpovědí v rámci začátku přípravy na stáří se u jednotlivých generací různí.

	Generace X	Generace Y	Generace Z	součet
18–30 let	22	40	57	119
31–40 let	36	56	30	122
41–55 let	43	19	15	77
Až při odchodu do důchodu	0	3	3	6
Na stáří se nijak nepřipravuji	13	29	15	57
součet	114	147	120	381

Očekávané četnosti:

35,60629921	45,9133858	37,480315
36,50393701	47,0708661	38,4251969
23,03937008	29,7086614	24,2519685
1,795275591	2,31496063	1,88976378
17,05511811	21,992126	17,9527559

Signifikance: 3,00944E-08

Test na hladině $\alpha = 0,05$ – zamítáme nulovou hypotézu, přijímáme alternativní. S pravděpodobností 95 % se četnosti odpovědí ve spojitosti se začátkem přípravy na vlastní stáří u jednotlivých generací různí. V následující části je zaměřena pozornost na jednotlivé generace a jejich vnímání začátku stáří.

GENERACE X:

	pozorovaná četnost	očekávaná četnost
18–30 let	22	22,8
31–40 let	36	22,8
41–55 let	43	22,8
Až při odchodu do důchodu	0	22,8
Na stáří se nijak nepřipravuji	13	22,8
součet	114	114

Signifikance: 1,04381E-10

S pravděpodobností 95 % generace X usuzuje, že nejvhodnější začátek přípravy na jejich vlastní stáří je v období 41–55 letech věku.

GENERACE Y:

	pozorovaná četnost	očekávaná četnost
18–30 let	40	29,4
31–40 let	56	29,4
41–55 let	19	29,4
Až při odchodu do důchodu	3	29,4
Na stáří se nijak nepřipravuji	29	29,4
součet	147	147

Signifikance: 2,83989E-11

S pravděpodobností 95 % generace Y usuzuje, že nejvhodnější začátek přípravy na jejich vlastní stáří je v období 31–40 letech věku.

GENERACE Z:

	pozorovaná četnost	očekávaná četnost
18–30 let	57	24
31–40 let	30	24
41–55 let	15	24
Až při odchodu do důchodu	3	24
Na stáří se nijak nepřipravuji	15	24
součet	120	120

Signifikance: 8,58223E-15

S pravděpodobností 95 % generace Z usuzuje, že nejvhodnější začátek přípravy na jejich vlastní stáří je v období 18–30 letech věku.

Hypotéza 3 (H3)

Věcná hypotéza: Lidé s vysokoškolským vzděláním se o přípravu na stáří zajímají více než lidé s nižším vzděláním.

Statistická hypotéza: Příprava na stáří závisí na výši dosaženého vzdělání.

Nulová hypotéza Příprava na vlastní stáří je stejná u vysokoškolsky vzdělaných lidí a lidí s nižším stupněm vzděláním.

Alternativní hypotéza: Příprava na stáří je u vysokoškolsky vzdělaných lidí a lidí s nižším stupněm vzdělání rozdílná.

	Počet respondentů	Součet předsudků	Předsudkové skóre
VŠ	115	6301	54,7913043
VOŠ	8	410	51,25
SŠ s maturitou	201	8703	43,29850746
SŠ bez maturity	39	1350	34,61538462
ZŠ	18	543	30,16666667

Očekávané četnosti:

	Pozorované četnosti	Očekávané četnosti
VŠ	54,7913043	42,82437261
VOŠ	51,25	42,82437261
SŠ s maturitou	43,29850746	42,82437261
SŠ bez maturity	34,61538462	42,82437261
ZŠ	30,16666667	42,82437261
Součet	214,121863	214,121863

Signifikance: 0,035340885

Test na hladině $\alpha = 0,05$ – zamítáme nulovou hypotézu, přijímáme alternativní. S pravděpodobností 95 % je příprava na stáří u vysokoškolsky vzdělaných lidí a lidí s nižším stupněm vzdělání rozdílná.